

Kongresnik May v preiskavi radi vojnih kontraktov

Senatni odsek preiskuje njegove zveze z municijskimi in drugimi vojnimi liferanti

KONGRESNIK MAY... esizebl
WASHINGTON, 8. julija —

Senatni odsek za preiskavo vojnih dobičkov, kateremu predseduje senator Mead iz New Yorka, je objavil mnogo dokazov, da je bil 71-letni kongresnik Andrew J. May, reakcionarni demokrat iz Kentuckija v tesni zvezi z različnimi firmami, ki so dobile milijonska naročila in da je nastopal kot posredovalec za "papirnati imperij", sestoje iz 16 korporacij, ki so brez vsakih investicij napravile tekmo vojne ogromne dobičke.

May, ki je predsednik vojaškega odseka v poslanski zbornici, je danes izjavil, da se spominja, da je priskočil na pomoč "papirnatemu imperiju" v Illinoisu, kateremu stoji na čelu brata dr. Henry M. Garsson in Murray Garsson, toda je zanikal, da je pri tem napravil en sam cent osebnega dobička. May šel "preko meje dostojnosti", pravi senatni odsek.

Senatni odsek je poprej izjavil, da je May v podpiranju prizadetih interesov šel "preko meje dostojnosti", ne glede na to, kakšni so bili njegovi motivi. Ena izmed prič pred senatnim odsekom je bil major general L. H. Campbell, da je kongresnik May neprestano nadlegoval v prilog podjetjem dr. Garssona, da pa se on na vse to ni oziral, dasiravno ga je May-evo postopanje razkačilo.

May se udeležil banketa, ki je stal \$16,000

Druga prič pred senatnim odsekom je bil polkovnik John Slezak od čikaškega ordnenčnega distrikta, ki je izjavil, da se je May udeležil velikega banketa, za katerega je Garssonov "papirnat imperij" plačal \$16,000 in da je sleherni gost, ki se je banketa udeležil, dobil darilo, ki je bilo vredno od \$25 do \$2,000.

May priznava, da je bil navzoč na dotičnem banketu, toda pravi, da je to storil edino vsled tega, ker je hotel dati pobudo podjetju, ki je "mnogo storilo za veterane", ki so se vrnili v civilno življenje.

Mesa bo kmalu več, ampak bo dražje

Kakor se poroča, prihaja v klavnice širom dežele tekmo zadnjih par dni mnogo živine in prašičev, vsled česar se pričakuje, da bodo mesnice proti koncu tekočega tedna že dobro založene z mesom raznih vrst. Toda živina se prodaja po znatno višji ceni kot pa je določala postava OPA, in je torej pričakovati, da bo tudi meso precej dražje, vsaj za 5 do 10 centov več pri funtu. Kaj in kdaj bo kongres v Washingtonu ukrenil glede kontrole cen, je še vedno nejasno. Debate v senatu se nadaljujejo.

V ZADNJE SLOVO

Članice društva Svob. Slovenke št. 2 SDZ so prošene, da izkažejo zadnjo čast umrli članici Anni Škufca, katere truplo leži na mrtvaškem odru v Kony's pogrebem zavodu na 1214 E. 79 St., ter da se v četrtek po možnosti udeležijo njene pogreba.

Zaključni argumenti prosekucije proti Mihajloviću

Sleherna obtožba proti četniškemu vodji dokazana; trdi, da so Angleži in Amerikanci podpihovali obtoženca

BELGRAD, 8. julija — Glavni državni tožilec polk. Miloš Minić je danes začel sumirati argumente v izdajniški sodni razpravi proti Draži Mihajloviću ter izjavil, da je prosekucija podala neizpodbitne dokaze za sleherno obtožbo, ki je bila naperjena proti četniškemu vodji.

Minić je med drugim izjavil, da so ameriški in britski zastopniki, ki so se nahajali na Mihajlovićevem glav. stanu, obtoženca podpihovali na boj proti partizanom, oziroma proti jugoslovanskim komunistom.

Med drugim je Minić rekel, da so ameriški častniki ostali na glavnem stanu Mihajlovića do januarja 1945 in da je to dalo četniškemu vodji priliko za svoje trditve, da ni kolaboriral s sovražnikom.

Ameriški Srb, ki je želel pričati, bil pristaš Fotića.

BELGRAD, 6. julija. — (Poroča Sam Pope Brewer v "New York Times") — Belgrajski list "Politika" je danes objavil oster napad na George Musulina, bivšega ameriškega stotnika, ki je bil med onimi, ki so želeli priti v Belgrad, da pričajo za Mihajlovića.

"Politika" piše, da je bil Musulin v tesni stiki z bivšim jugoslovanskim ambasadorjem Konstantinom Fotićem, ki je med odsojenimi obtoženci pri sedanjem procesu.

V listu so objavljene tri fotografije Musulina. Ena ga kaže s skupino četniških oficirjev, ki stoji, da poljubijo četniško zastavo. Druga slika ga kaže na četniškem političnem zborovanju, na tretji, ki je bila očitno priobčena v newyorškem listu PM, pa je v odboru za Mihajlovićevo obrambo, ki je bil organiziran v New Yorku.

"Politika" med drugim omenja, da je Musolin srbskega porekla, da je tekmo bivanja v Jugoslaviji nosil četniško kapo mesto ameriške in je pri javnih ceremonijah v januarju 1944 poljubil četniško zastavo.

ODBOR ZA PROSLAVO

Snoči se je v Slovenskem narodnem domu vršila seja, na kateri je bil izvoljen odbor, ki bo skušal organizirati slovensko skupino za udeležbo in sodelovanje pri veliki povorki, ki se bo vršila 21. julija v mestu povodom proslave 150-letnice mesta Clevelanda. Skušalo se bo zbrati material za opremitve starih flot. Tozadevni odbor tvorijo: Predsednik Anton Grdina, podpredsednik Joseph Zele ml., 1227 Addison Rd., tajnica Vera Germ, blagajnik Louis Majer, nadzorniki: Math Milnar, Milan Germ in Mrs. Marian Kuhar.

VAJE JADRANA

Jutri večer se vršijo redne pevske vaje zbora Jadrana, na katere se vabi vse pevce in pevke. Po vajah se bo razmotrivalo o izidu, katerega namerava zbor prirediti.

PRESTAL OPERACIJO

Poznani Mr. Leo Wolf, 14703 Sylvia Ave., je srečno prestal operacijo v St. Alexisu bolnišnici, kjer ga prijatelji sedaj lahko obiščejo med 2. in 3. uro popoldne ter med 7. in 8. uro zvečer. Nahaja se v sobi št. 204.

DEKLETA TUJIH VOJAKOV V TRSTU DO NAGEGA SLEČENA

RIM, 8. julija. — Poročila iz Trsta javljajo danes, da so izredniki v obnovljenih proti - zavezniških demonstracijah pograbili več deklet, ki so bile v družbi ameriških in britskih vojakov in jih do nagega slekli.

Včeraj so zavezniške sile rabile solzavčne bombe za razpršenje demonstrantov v Trstu. Danes je komanda preklekla legitimacije ameriških in britskih vojakov, v nadi, da se s tem prepreči nove kravale.

PAKETNA POŠTA ZA AVSTRIJO OBNOVLJENA

Dne 5. julija je bila obnovljena paketna pošta za Avstrijo, kot poroča poštni urad. Paketi smejo tehtati do 11 funtov teže in meriti 72 palcev v višičino in dolžino, oziroma enako kot za Jugoslavijo. Samo en paket more ena oseba poslati eni in isti osebi enkrat na teden. Hrana se more samo tako pošiljati, ki se ne skvari. Poština znaša od 40 centov za en funt do \$1.87 za 11 funtov tehtajoči paket. Druge podrobnosti v tem oziru vam nudi August Kollander, ki ima svojo pisarno v SND.

NA OBISKU

Iz Brooklyna, N. Y., je prišla na obisk k svoji prijateljici iz mladostnih let, Mrs. Augusta Hojak, rojena Plesnička, p. d. Karžulčeva, doma iz Trnovega pri Gorici, vas Zavrha. Nahaja se pri Mrs. Frances Wolf, 14703 Sylvia Ave., s katero se niste videli že 11 let. Prijateljice jo lahko obiščejo tamkaj, mi ji pa želimo, da bi se čim bolj zabavala v našem mestu!

POGREB MRS. ŠKUFCA

Pogreb pokojne Mrs. Anne Škufca se bo vršil v četrtek jutraj ob 9. uri iz Kony's pogrebnega zavoda, 1214 E. 79 St., v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

NOV GROB

Danes popoldne ob dveh se vrši pogreb Costasa Emanuel, starega 54 let, stanujočega na 1545 E. 65 St. Pokojni je bil rodom iz Grčije, odkoder je prišel v Ameriko pred 35 leti. Umrli je v nedeljo popoldne po par dnevni bolezni za srčno hibo. Nad 20 let je vodil brivnico na 2009 Euclid Ave. Tukaj zapušča sorprogo Evanthea. Pogreb se bo vršil pod vodstvom Grdinovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Spiridona na Addison Rd. in Varian Ave. ter nato na grško pravoslavno pokopališče na South Miles Rd.

MARY KOROSEC

Danes jutraj je preminila Mrs. Mary Korošec, stanujoča na 14134 Sylvia Ave. Pogreb oskrbuje Svetkov pogrebni zavod. Podrobnosti bomo poročali jutri.

PROTESTANTOVSKI CERKVI SE BOSTA ZDRUŽILI

PHILADELPHIA, 7. julija — Tukaj je bila objavljena skupna izjava dveh protestantskih cerkva, da se združita v eno in sicer presbiterijanska in protestantska episkopalna, ki posluje v Zedinjenih državah Amerike. Obe cerkvi imata nad 4,175,000 članov. Zadnje besedo o združitvi bo izrekla še episkopalna cerkev na svoji redni konvenciji v septembru.

KAZANJE SLIK

Anton Grdina sporoča, da se bo ta mesec nadaljevalo s kazanjem slik na vrtu čez bo vreme ugodno in da ne bo drugih neprilic. Predstave se bodo vršile ob sredah zvečer, oziroma na četrtek, če ne bo mogoče na sredo. Vstopnina je prosta, ako pa kdo želi sedež plača 10c.

Vladni kandidat zmagal v Mehiki

MEXICO CITY, 8. jul. — Vladni kandidat Miguel Aleman je danes izjavil, da je zmagal pri včerajšnjih predsedniških volitvah, dočim je njegov glavni nasprotnik Padilla trdil, da je bilo mnogo primerov sleparstva.

Končni izid bo znan šele v četrtek. V volilnih spopadih je bilo ubitih pet oseb, navzlic temu ubitih pet oseb mavalje temu pa so bile to najmirnejše volitve v zgodovini mehike.

Aleman je imel pri volitvah podporo organiziranega delavstva.

Naciji imeli fond za poraz Roosevelta

WASHINGTON, 7. julija. — Pomožni justični tajnik O. John Rogge, ki je imel razgovore z vodilnimi nacija v Nemčiji, je danes izjavil, da je med drugim zvedel, da so imeli nacija leta 1940 načrt, da vržejo v Zed. države velik kampanjski fond za poraz predsednika Roosevelta.

Rogge pa je dejal, da mu je Goering rekel, da se načrt ni nikdar izvedel, "ker za to ni bilo priložnosti."

"Goering je bil z nami povsem odkrit", je rekel Rogge. Šlo ni za kako industrijsko investicijo v Zed. državah, temveč za politično kampanjo.

"Priznal je, da se je s tem upalo vplivati na predsedniške volitve v Zed. državah in povzročiti poraz predsednika Roosevelta. Toda vsota, ki se je imela porabiti v ta namen, ni bila 40 milijonov dolarjev. Več za enkrat ne morem reči."

AMERIŠKI RADIO PROGRAMI ZA RUSIJO

WASHINGTON, 7. julija — Državni oddelek poroča, da so v teku priprave za oddajo programov v ruskem jeziku za Rusijo, ki se pričnejo oddajati po kratkih valovih v začetku jeseni.

Vladni uradniki so mnenja, da je v Rusiji najmanj 75,000 kratkovolnih sprejemnih aparatov, ki bodo sprejemali ameriške programe, kateri bodo obstojali iz novic, komentarjev in glasbe.

Ubit na Kitajskem

V nedeljo je bil v Sanghaju od kitajske policije ustreljen Clevelandčan saržent John Tarka, star 31 let, iz naslova 6021 Bonna Ave., ki je služil že 11 let v ameriški armadi. Pred vstopom v vojaško službo je delal kot kuhar v Clark restavraciji in slično službo je opravljal tudi pri vojaki. Kitajska policija trdi, da je streljala v samoobrambi, ker jim je Tarka grozil z orožjem.

IZ CALIFORNIE

Pred mesecem dni so se podali na obisk v Californijo, Mr. in Mrs. Louis Peterlin in hčerka, Mr. Križmančič, (oče Mrs. Peterlin) iz Clevelanda in Mrs. Josephine Odar iz Cantona, Ohio. Iz Fontane sedaj pošiljajo najlepše pozdrave vsem prijateljem in znancem. Sredi tega meseca se bo Mrs. Odar povrnila na svoj dom v Canton skupno z Mrs. Rosa iz Californije, ki bo obiskala svojega sina, bivajočega v Cantonu.

V MINNESOTO

Iz Milwaukeeja, Wis., smo prenehali lepe pozdrave od poznanih Mr. in Mrs. John in Ana Zaic iz Collinwooda, ki pišeta, da sta na poti v Minnesoto, na obisk sorodnikov in prijateljev. Želimo jim obilo zabave in srečen povratek!

Veliki štirje dosegli sporazum glede sklica mirovne konference

Francoski kompromisni načrt glede pravil sprejet; povabila na 21 narodov bodo danes razposlana

PARIZ, 8. julija — Ministrski svet štirih velesil je danes zvečer premagal zastoj, ki je nastal prošlo soboto glede pravil za mirovno konferenco in poveril Francijo, da jutri razpošlje povabila na 21 narodov, ki se 29. julija snidejo v Parizu na splošni evropski mirovni konferenci.

Ministri so sprejeli francoski kompromisni načrt, ki vsebuje nekaj enostavnih določb procedure samo v obliki sugestij.

To znači, da sta zmagali Amerika in Anglija, ki sta nasprotovali temu, da bi se konferenco držalo odgovorno za upoštevanje od ministrskega sveta sprejetih pravil, kakor je zahtevala Rusija.

S tem je bil zlomljen zastoj, ki je trajal štiri dni. Današnja seja je trajala osem ur in v tem času se je vršilo tudi več privatnih zasedanj, ki so trajala več kot pet ur.

Ako ne pride do kakih nepredvidenih neprilic, se bo konferenca za sklep miru v Italijo, Ogrsko, Romunijo, Bolgarijo in Finsko pričela 29. julija in sicer v Luksemburški palači, kjer je pred vojno zboroval francoski senat.

MLAD. PEV. ZBOR

Pri Mladinskem pevskem zboru na Waterloo Rd. se je pričelo z rednimi pevskega vajami, ki se vrše vsak četrtek večer ob sedmih. Petje poučuje poznani pevovodja Mr. Frank Vauter. Staršem se priporoča, da pošljejo svoje otroke redno k pevskega vajam, ker se pripravljajo zbor za jesensko predstavo. V četrtek se vabi tudi starše, da pridejo ker se bo razmotrivalo o izletu, ki se ga priredi za otroke.

Veteran in žena v resni prometni nesreči

James Sullivan, star 28 let, ki je prebil 6 mesecev v nacijskem ujetništvu, in njegova 22-letna žena Dorothy, oba živeča na naslovu 5025 Finn Ave., sta se pehjala z James Brooksom, 7625 Lexington Ave., ko je voznik na E. 30 St. in Central Ave. zgubil kontrolo nad avtomobilom in se zaletel v obcestni telefonski drog. Zakonca Sullivan imata oba prebite lobanje. Njuna 2-letna hčerka ob času nesreče ni bila z njima.

Javna razprava o upravičenosti stavk

Nocoj ob 8:30 se vrši v avditoriju Cleveland kolegija važna razprava o upravičenosti raznih stavk, ki se pojavljajo po deželi. Razprave se udeležijo industrialec Cyril J. Bath; Ira D. Lucal, izvršni tajnik učiteljske unije; D. R. Sharpe, izvršni tajnik baptistovskih cerkev v Clevelandu in A. F. Whitney, predsednik Railroad Trainmen unije. Vstopnina je prosta.

HIMEN

V cerkvi sv. Vida se bosta prihodnjo soboto zjutraj ob 10. uri poročila Miss Lillian Vidmar in Mr. Henry Smitko. Nevesta je hči Mr. in Mrs. John Vidmar, 997 E. 67 St., ženin je pa sin Mr. in Mrs. Smitko, 8400 Pulaski Ave. Naše čestitke!

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):	
For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75
For Europe, South America and Other Foreign Countries: (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year—(Za celo leto)	\$9.00
For Half Year—(Za pol leta)	5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March, 1879.

104

NEMŠKA MLADINA, VOJNA, IN BODOČNOST

SAUL K. PADOVER, avtor spodnjega članka, je ameriški zgodovinar, ki je poučeval v Virginia State College, Chicaški univerzi in Kalifornijski državni univerzi. Med vojno je služil najprej kot politični analist za zvezno komunikacijsko komisijo v Londonu, pozneje pa je bil član urada za strateško službo (OSS). Njegov posel je bil spraševati nemške civiliste in na ta način najti bazo za postopanje zavezniške vojaške vlade v Nemčiji. Vodil je tudi posebno preiskavo, ki je pokazala, da je zavezniška vojaška vlada najemala nacije in militariste, nakar je bila ta praksa prepovedana. Za svoje delo je bil odlikovan od predsednika Trumana. Pozneje je na podlagi svojihkušenj v Nemčiji napisal knjigo "Experiment in Germany." To poudarja ga je vojni department ponovno poslal v Nemčijo, da proučuje razmerje med Nemci in ameriški vojaki, odkoder se je šele nedavno vrnil v Zed. države.

II

Prav kakor nemški mladi ljudje ne marajo sprejeti ideje vojaškega poraza, tako tudi odklanjajo vsako odgovornost za grozodejstva. Nekateri izmed njih se delajo, da ne vedo ničesar o teh strahotah, katere so Nemci vršili nad brezmočnimi civilisti širom Evrope. Večina od njih skomizne z rameni in pravi, da to ni njihova stvar.

Če se jim reče, da so krivi teh zločinov, so dejansko presenečeni in njih presenečenje ni docela hinavsko, temveč izhaja iz globokih psiholoških in kulturnih razlogov. Razumeti je treba, da so ideje javne moralnosti in državljanske odgovornosti mnogim Nemcem povsem tuje, zlasti onim, ki so bili vzgojeni pod nacijo. Vajeni so slepi pokornosti in si ne morejo predstavljati, kako naj bi se jih moglo držati odgovorne za karkolisibodi, kar so utegnili izvršiti na povelje. Povelje je povelje, pravijo, in ako bi jim bilo ukazano, da morajo umoriti svoje lastne starše, bi ukaz izvršili brez vprašanja. Kako pa bi se sicer mogla vzdržati močnega država ali disciplinirana armada?

Mladi Nemci smatrajo za gorostasnost, da bi se jih moglo držati moralno odgovorne zato, ker so izpolnjevali svoje dolžnosti. Ako izpolnjevanje dolžnosti zahteva masno pobijanje in peklenko mučenje, to ni njihova stvar, temveč stvar njihovih voditeljev.

Sicer pa sploh ne razumejo, zakaj ves ta vik in krik. Ali niso bili oni ljudje v koncentracijskih taborih ne Nemci? In ali ni dejstvo, da so ne-Nemci plemensko manj vredne pasme? Mladi Nemci pravijo: "Zakaj se vznemirjati radi likvidacije teh Poljakov in Rusov, židov in Francozov? Vsakomur je znano, da imajo manjvredno kri, in v svrhu višje kulture je itak bolj zanje, da so mrtvi. Ampak če so zavezniški toliko sentimentalni, da hočejo na vsak način koga držati odgovornim, tedaj naj bosta to Hitler in Himmler. Zakaj kaznovati mlade Gestapovce in SS-čelnike, ki so bili krivi edinole tega, da so poslušali povelja svojih višjih?"

Važna stvar, katero si je pri tem treba zapomniti je, da so mladi Nemci izvrševali ali odobraval masno zločinstvo, ne da bi se zavedali, da so bile njih akcije zločinske. To so ljudje brez socialne vesti in torej kakršnekolikave vesti, da so kaj zakrivali. Oni kategorično zanikujejo, da je bilo to, kar so počenjali Nemci, na kakršenkoli način moralno odporno ali zlo. Kdor jih obtoži krivde, se mu odgovarjajo z zasmehom in trpkimi napadi. Ko je slovit protestantovski pastor Martin Niemöller nastopil pred študenti univerze Erlangenu in izjavil, da so vsi Nemci moralno krivi zločinov in grozodejstev, so zbrani študentje vstali s sedežev, kričali, žvižgali in teptali z nogami, potem v znak protesta odšli iz dvorane. Niemöller je imel slične skušnje tudi drugod.

Taka je večina nemške mladine. To je nevarna skupina, katere še ni mogoče prilagoditi evropskemu občestvu. Pričakovati demokracije od te generacije, kakor jo pričakuje poveljnik ameriških okupacijskih čet gen. Clay, je višek naivnosti. Pričakovati, da se bodo naučili pravih nauk iz njihovega vojaškega poraza, pomeni trpeti na nevarnem pomankanju realizma. In vendar začnjenj sedaj naša vojaška vlada poverjati usodo Nemčije njihovim rokam.

Prepričan sem, da ako se tej generaciji dovoli prevzeti Nemčijo, smo drugo svetovno vojno že izgubili. Ti ljudje bodo poiskali drugega voditelja in se ob prvi priliki pri-

Novice iz stare domovine

Ob krstu nove slovenske opere

Dne 8. maja zvečer je ljubljanska Opera podala krstno predstavlo celotne opere "Ekvinokcij" v štirih dejanjih, ki jo je po drami Iva Vojnoviča komponiral Marjan Kozina.

Marjan Kozina je po rodu Dolenec, rodil se je 1907 leta v Novem mestu. Po končani gimnaziji je študiral nekaj semestrov filozofijo istočasno pa na ljubljanskem konservatoriju klavir, violino pa pri profesorju Šlajšu. Študijo je nadaljeval na dunajski akademiji pri Josefu Marxu, končal pa v Pragi na Mojstrski šoli pri Jos. Suku, dirigiranje pa pri sovjetskem dirigentu Nikolaju Malkoju.

Po diplomi je bil v Mariboru pet let ravnatelj Glasbene matice, kjer je vodil solo, zbor in orkester, obenem pa prirejal stalne simfonične koncerte. Od tam je šel v Beograd za profesorja na glasbeno akademijo, kjer je še danes. V vojnem času se je vrnil v Slovenijo in je bil dve leti partizan.

Kot komponist je napisal Kozina predvsem kantato "Lepa Vida," suito za orkester, več pesmi za glas in orkester, mnogo solističnih ter zborovih pesmi in klavirskih skladb. Kot partizan je napisal mnogo partizanskih samospelov, koračnic in zborov, ki so se med borci zelo razširili in priljubili.

Kako je nastala opera Ekvinokcij? O tem pripoveduje Marjan Kozina: "Z mislijo, napisati opero, sem se ukvarjal že več let, vendar se je nisem hotel lotiti prej, dokler nisem bil zadovoljen z libretom. Idejo za komponiranje Ekvinokcija mi je dal Bojan Stupica, ki je tedaj v Beogradu režiral Vojnovičevo dramo. Napravila je name silen vtis. To je grandiozna drama, ki ji morda ni para v jugoslovanski literaturi; grajena kot iz grobih granitnih blokov, iz nje diha vonj puste kraške zemlje, žgoče južno sonce, impulzivni temperament primorskega ljudstva, dihi eksotike v pojavi Amerikanca Nika in predvsem močnega paralela med silno ekvinokcijalno nevihto in viharji v dušah.

"Libreto sem po drami napisal sam, z nasveti pa sta mi zvesto pomagala prijatelja Bojan Stupica in pokojni dr. Erih Hezel. Vernega sodelavca sem imel tudi v ženi, ki sem ji preigral posamezne scene in mi je velikokrat pomagala z dobrimi sveti in idejami.

"Ob nemškem napadu na Jugoslavijo sem imel končano eno dejanje. Pred odhodom v partizane sem z delom nadaljeval. Tako sem napisal v 20 dneh tretje dejanje. Instrumentacijo sem kmalu za tem tudi srečno dovršil. Tako je nekoga septembra jutro 1942 leta—vso noč sem instrumental—ležala pred menoj debela partitura. Pred odhodom v Slovenijo sem poslal klavirski izveček v Svi-

pravili za novo vojno. Tega ne bodo storili vsled tega, ker so naravno slabi, temveč zato, ker so bili tako vzgojeni in ker ne vedo ničesar boljšega.

Prepričan sem, da postopanje gen. Clay-a, dasiravno je njegov namen morda dober, ne more voditi drugam kot k porazu cilja, za katerega se je bila vojna. Naši armadi se vse preveč mudi z izročanjem odgovornosti nazaj v roke Nemcev, namesto da bi se pripravila na dolgo in potrpeljivo okupacijo.

Za resnično demokratizacijo Nemčije je potreben program s tremi točkami. Prvič, morali bi vzeti administracijo iz rok armade in jo izročiti v roke kvalificiranih civilistov. Drugič, opogumljati bi morali malo grupo pristnih demokratov, ne pa brez pomisleka dajati volilne pravice nacijem in reakcionarjem. Tretjič, v Nemčiji bi morali ostati najmanj četrt stoletja, dokler nismo ene cele nove generacije vzgojili v demokratičnih idejah in idealih.

Ako ne storimo tega, je vseeno, če bi takoj odšli iz Nemčije, ker samo tratimo čas.

co, partituro pa sem zakopal v Novem mestu. Potem sem preživljal leta partizanstva. Morda nisem bil najboljši vojak, poskušal pa sem po svojih sposobnostih dati svoj delež k skupnim naporom. Pisal sem pesmi, koračnice, otroške zbornice itd., vse to, kar smo takrat potrebovali in kar je bilo izvedljivo. Peli in igrali smo te drobne skladbe na naših mitingih, ki so nam bili takrat opera in simfonični koncert. Potem je prišla svoboda in z njo čas, ko smo odložili puško in sem lahko izkopal svojo opero. Prišel je čas, da slišim na odru zveneti zadnji stavek iz moje opere, s katerim sem tokokrat hkrati svojo ženo in najozgje prijatelje: 'Mi jadramo v svobodo, v novo življenje!'

Koliko se ujema operni libreto z Vojnovičevim tekstom?

"Vse glavne momente sem obdržal, tudi vse glavne osebe, zgostil sem pa vse stranske osebe, ki jih je pri Vojnoviču veliko, v dve karakterni grupi: v prvi so tri ženske, ki so važne nosilec ekspozicije in trije delavci, predstavniki tistih naših izseljencev, ki so puščali svoje kosti v Ameriki. Tudi sicer sem dejanje čimbolj zgostil, kjer je bilo le mogoče, pa sem obdržal originalen Vojnovičev tekst. Le nekatere stvari sem z ozirom na muzikalno plat predelal. Tako sem na primer v tretjem dejanju dal težišče dejanja na vihar, ki dviga ob enakovno (ekvinokcij) in pustil samo najlaidarniške stavke, ki so neobhodno potrebni za razvoj drame.

"Na koncu četrtega dejanja je pri Vojnoviču 'božja sodba' (star običaj, da ljudstvo sodi zločince). Dovolil sem si izpremembo, da sode ne izreče duhovnik, ampak slepec Vlaho, ki v svoji slepoti vidi globje v človeške duše, kot ljudje z normalnimi očmi."

Kakšna je kratka zgodovina opere?

"Dejanje se godi okrog leta 1860 v majhnem pristanišču blizu Dubrovnika. Preprost ladje-delec Ivo ljubi Anico, hčer lakomnega Franja, bivšega kape-tana, ki za njuno ljubezen ne sme vedeti. V tem se vrne iz Amerike bogati kapetanov znanec Niko in kapetan mu hoče prodati hčer Anico za ženo. Ivo hoče v svoji jezi Amerikanca ubiti, mati Jela pa mu to prepreči. Zakaj?

"Izkaže se, da je Niko mladostni ljubimec Jelin in torej Ivo oče. V zadnjem dejanju se odpravljajo izseljenci v Ameriko. Anica je prisiljena vzeti Niko, vendar pobegne z Ivom. Niko grozi Jeli, da bo dal Iva v prvem pristanišču aretirati. Jela pa izdere nagrobni križ in ga z njim ubije.

"Slepi Vlaho sodi Jelo in razsodi, da je podležla pravično kaznovala. Z ladje se oglasi slednji Ivo v pozdrav materi. Jela stopi

nekaj korakov za njim—in se zgrudi mrtva."

Kako je snov muzikalno obdelana?

"Poskusil sem dati v muziki izraz silne dramatičnosti teksta in muzikalno izraziti osnovno misel vsega dela, to je paralelo med divljanjem viharja v naravi in v ljudeh. Naslanjam se na tekst, vendar pa poskušam dobiti daljše muzikalne linije in s tem čvrsto povezanost muzike. Poskušal sem z muziko najti veren izraz tega, kar mi je povedala beseda, situacija 'stimumunga.' Poskušal sem biti iskren."

Kaj obetajo priprave za krstno predstavlo?

"Končne besede pred premiero še ni mogoče dati, pač pa sem vesel elana, požrtvovalnosti in ogromnega truda, ki so ga vložili vsi, ki delajo okrog te predstave. To velja tako za dirigenta Sama Hubata kot za režiserja Hinka Leskoviča in za vse soliste: Polajnarjevo, Karlovecvo, Čudna, Smerkolja, Korošča in Anžlovarja. Pri vseh čutim veliko voljo in resno prizadevanje, da bi pomagali domačemu delu do čim lepše uprizoritve."

Zahvala ameriškega letalca

Pred nedavnim je prišlo iz Dallasa (v zvezni ameriški državi Texas) v Ljubljano pismo, naslovljeno na dr. Milenka Kosa. Ameriški letalski poročnik D. B. Horton, ki ga je naša partizanska edinic rešila fašističnega ujetništva, pozdravlja v tem pismu vse partizanske prijatelje in se jim zahvaljuje za vse, kar so mu storili in mu pomagali.

Iz pisma diha toplina tovarišstva, ki je bilo prekaljeno v veliki borbi združenih demokratičnih narodov proti nacizmu in fašizmu, tovarišstva, ki čez vse kontinente povezuje milijone borcev iz najbolj krvave in najstrašnejše borbe za svobodo demokratičnih narodov vsega sveta.

Pismo ameriškega letalskega poročnika Hortona se glasi:

"Dallas (Texas), 21. jan. 1946

"Dragi doktor Milenko—Upam, da Vas je našlo to pismo zdravega. Pošiljam Vam pozdrave in vsem mojim partizanskim prijateljem.

"Nadejam se, da je Vaša prelepa domovina in Vaš duhoviti narod v boljšem položaju, kot je bil takrat, ko sem Vas zadnjič videl. Doktorje—mislim, da me niste pozabili. Jaz Vas ne bom nikoli pozabil, Vas in Vaših partizanov in pa tega, kar ste storili zame. Jaz sem eden tistih ameriških pilotov, ki ste ga Vi rešili in mu pomagali v Vaši domovini takrat, ko je bil Nemec pri Vas.

"Obljubil sem, da Vam pišem, ko bo konec vojne. Ko sprejmete to pismo, upam, da mi pišete tudi Vi, kajti imam nekaj stvari, ki bi Vam jih rad poslal. 'Moja žena in jaz nameravamo obiskati na nekaj dni Vašo domovino. Prirčno bom vesel, če Vas bom videl. Če pa Vi obiščete Ameriko, pridite zanesljivo v Texas.

"Zaključujem in želim, da mi pišete in poveste, kako ste preživeli to vojno.

"Pozdravlja Vas Vaš prijatelj iz Texasa

"Lt. D. B. Horton."

— "Nova Doba," glasilo ABZ.

**BO HAR
BEAUTY SALON**

6407 ST. CLAIR AVE.,
v Slov. nar. domu

BO ZAPRT VSAKO SREDO
CELI DAN TEKOM JULIJA
IN AVGUSTA MESECA.

Naturalizacija in imigracijska vprašanja in odgovori

VPRAŠANJE: Služil sem v armadi Zed. držav več kot leto dni, toda še vedno nisem ameriški državljan. Pošiljali so me iz enega taborišča v drugo vsled česar nisem imel prilike postati državljan. Zdaj bom kmalu odpuščen iz armade. Ko bom prost vojašine nisem gotov, če bom mogel dobiti ameriško državljanstvo na isti enostavni način kot drugi vojaki, ki so postali državljan, ker so služili v naši vojni sili?

ODGOVOR: Vsakdo, ki je služil v vojnih silah Zed. držav tekom druge svetovne vojne, je upravičen do naturalizacijskih prednosti, katere omenjate, ako je vstopil v službo naše vojske pred 29. decembrom, 1945. Vložiti pa morate potrebne tiskovine takoj, ker te prednosti bodo ukinjene 31. decembra, 1946.

VPRAŠANJE: Prišel sem v Zed. države kot pomorščak leta 1944 in sem ostal tu. Moj prijatelj, ki je prišel v to deželo na isti način, je šel ob zadnjem božiču v Kanado, kjer je dobil naseljeniško vizo in sedaj je tukaj kot legalno došel imigrant. Ali lahko storim jaz enako?

ODGOVOR: Regulacije glede izposlovanja kanadske imigracijske vize so bile zadnje čase nekaj spremenjene in radi tega ni lahko dobiti dovoljenja za kanadsko "predpreiskavo", kot se ta postopek uradno naziva. Pred spremembo regulacij je bilo mnogo lažje, zdaj pa more po preteku enoletnega bivanja v tej deželi zaprositi za iskanje kanadske vize le tujecemec, ki ima tukaj ženo, otroka ali starša. Tako ja takih sorodnikov ali sorodnika v tej deželi nima, tedaj mora čakati pet let preden more zaprositi za iskanje kanadske naseljeniške vize. Prosilec mora biti dobrega značaja in sposoben za naturalizacijo — kar pomeni, da mora pripadati narodnosti ali rasi, katere člani ali priseljenci morejo postati ameriški državljan. Obstoja pa tudi možnost, da naseljeniške oblasti zahtevajo od prositelja, da se vrne v svojo domovino in tam čaka, da pride na vrsto v kvoti dovoljeni za njegovo rojstno deželo. To se zgodi v primeru, da je kvota njegove dežele že precej napolnjena za tekoče leto.

VPRAŠANJE: Ali je res, da ameriški državljan zgubi svoje državljanske pravice, ako voli v drugi deželi? Moj prijatelj živi preko morja in mi piše iz starega kraja, da ni mogel dobiti ameriškega potnega lista na podlagi dejstva, da je oddal volilni glas v volitvah tuje dežele, s čemer se je sam odpovedal ameriškem državljanstvu.

ODGOVOR: Pred januarjem 1941 ameriški državljan ni zgubil svojega državljanstva zgolj radi dejstva, da se je znabit udeležil volitev v tuji deželi, toda 13. januarja 1941 leta pa je bila sprejeta postava, ki določa, da vsak ameriški državljan, ki se udeleži političnih volitev tuje dežele ali pa plebiscita, ki ima določiti suvereniteto gotovega tujega teritorija, avtomatično zgubi svoje državljanske pravice. Podčrtati je treba, da to velja samo za politične volitve ter za glasovanje pri plebiscitu, ki določi pripadnost tujega ozemlja ali predelja tej ali oni državi, ki si lasti pravico do istega.

Naprodaj je
ledenica 6 čevljev dolga; lunch counter 8 čevljev dolg, 4 stoli; cena zmerna. Vpraša se na 5238 St. Clair Ave.

Bicikel
se proda prav poceni. Kdor želi naj se zglaši na 1008 East 76th St.

Kratke vesti

JAPONCI TRENIRALI
ARMADO PROTI RUSIJI

TOKIO, 8. julija—Neki visok japonski častnik je pri procesu vojnih zločincev pričal, da je Japonska v Mandžuriji izvežbala dva milijona in pol mož broječo armado za rabo proti Rusiji, ko pa je prišlo do vojne, je to armado morala rabiti proti Zedinjenim državam.

STASSEN OV KANDIDAT
NAJBREŽE ZMAGAL

MINNEAPOLIS, 9. julija. — Gov. Edward Thye, ki kandidira na rep. tiketu proti senatorju Shipsteadu za zvezno senatorsko nominacijo, stoji na podlagi prvih poročil v ospredju. Thye-ova zmaga bi bila političen triumf za bivšega gov. Stassena, ki utegne biti prihodnji republikanski predsedniški kandidat.

Little Falls, N. Y. — Dne 23. junija sta tukaj obhajala 25-letnico zakonskega življenja Michael in Stefania Ferlin iz Elizabetha, N. J. Prišla sta k tukaj živeči hčeri Mary, poročeni Retzer, kjer se je vršilo družinsko slavlje. Pred 25 leti sta se poročila v Oaklandu, Md.

Arma, Kans.—Tukaj je umrl Joseph Arh, star 78 let, doma iz občine Kolovrat, okraj Litijska, v Ameriki okrog 40 let. Bil je pokopan civilno.

**DVE HIŠI: VSAKA ZA
1 DRUŽINO**

samo \$12,500. Prilika, da lastujete dve krasni hiši z veliko loto, 50x179—30x50; dobro urejena lota z vrtom in cvetjem. Dober dohodek. Izredno nizka cena. Obe hiši na eni loti. Pogoje se lahko uredi. Pokličite takoj za dogovor.

Vprašajte za Mr. Paušič

PORATH REALTY
RA 5777—10522 SUPERIOR AVE.—RA 6853

**PRIJATELJ
Appliance Service**

Jamčena posluha na pralnih strojih, čistilcih, likalnikih, itd.

1142 East 66th St.

Tel.: EX 2680 na domu: EX 3985

Dobra bodočnost

za podjetnega Slovence ali Hrvat. Grocerijo in mesnico se prodajo po zmerni ceni; tudi stanovanje bo. Proda se radi bolezn. Kdor bo prvi, tisti dobi priliko.

Poziv se pri

FRANK MACK
6603 ST. CLAIR AVE.
EX 1494

**DVE HIŠI
NAPRODAJ**

VSAKA ZA 2 DRUŽINI
Na 6213 Glass Ave. 6 sob spodaj in zgoraj, klet pod vso hišo, fornez.

Na 6215 Glass Ave., 4 sobe spodaj in zgoraj, klet pod vso hišo in fornez. Velika lota.

Poziv se na
6704 ST. CLAIR AVE.
KENmore 4963

Mi imamo nekaj

avtomatičnih strojev za igranje plošč (automatic record players), ki igrajo 12 — 10" ali 10 — 12" plošč avtomatično.

Amplifier s 3 tubi, 4" speaker

Jamčena posluha na radio aparatih, za na dom, avto ali "portable" izdelkih.

**Prijatelj Radio
Service**

1142 East 66th St.
EX 2680 ali EX 3985

BUDHIN DEMANT

GUSTAV LE ROUGE

(Nadaljevanje)

Niti trenutek mu ni prišlo na misel, da si je morda Naola premislila in ga noče spremljati na begu. Vkljub svojemu nemiru je vztrajno nadaljeval svoje delo: pletel je drugo gnezdo, ki ga je kot pokrov povezoval na prvega in ga na eni strani nanj pričvrstil. Oba delakupa sta tvorila kroglo, ki jo je bilo treba samo še v notranjosti utrditi in potem dobro zapreti. Z materijalom, ki bi ga prinesla Naola, bi se dala ta čudna ladja še bolj učvrstiti, in če bi sedla vanjo in se pustila po vodi, se ne bi tako hitro razbila.

Toda ura je potekala za uro in Naola se ni vrnila.

Lionelov strah je prikupil do vrhunca.

— Mogoče so naju že zasledili, si je dejal v strahu; vsekakor se je moralo zgoditi nekaj izrednega.

Hodil je nemirno sem ter tja po zlatem pesku in skrbno prisluškoval na vse strani. Vkljub šumu splava se mu je včasih zdelo, da čuje lahke korake. Večkrat se je hotel vrniti gor v grobnico in poiskati Naola, kajti ni več mogel zdržati strahnega čakanja. Vsakokrat pa si je premislil, ker se je dogovoril z njo, da ne zapusti jame.

Naenkrat pa je začel prihajati do njega slaboten, pozneje pa vedno rastoč šum, ki mu ga je prinašal odmev po podzemskih prostorih. Ta šum ga ni spominjal na noben zemski šum, ki ga je poznal. Spremenil se je v nepopisen vrišč in ropot: enako merno bobnanje se je mešalo z življenjem in udarci cimbalov, obenem se je čulo mrtvaško prepevanje in divji, rezki kriki iz tisoč grl, ki so skušali prevpiati hrup instrumentov.

Vse skupaj se je zdelo Lionelu zelo slovesno, a vkljub temu melanholično, in delalo je nanj globok vtis.

— Ne morem ostati tu, je vzkliznil, saj se zblaznim. Vedeti hočem, odkod prihaja to strašno petje in najti moram Naola!

Ne da bi nadalje premišljal, je hitel po skalnatem hodniku navzgor proti grobnici.

Peto poglavje
Izginita!

V noči, v kateri je bila Misterija ugrabljena, je Kennedy prav dobro spal. Vstal je dobre volje, pripravljen boriti se z največjimi nevarnostmi.

Ko je stopil iz svojega šotora, je opazil z zadovoljstvom, da vlada v taboru najlepši red. Može so napajali svoje konje, prinašali suhljadi za ogenj ali pa živčgaje snažili svoje orožje. V kotu prepađa je straža, pokrita s širokim peruškim klobukom, visokim in koničastim kot sladkornim stožcem, brusila svoj dolgi nož ob kremen, da se je isknilo.

Vsi so ponižno pozdravljali Kennedyja in v dobrem razpoloženju, v katerem se je nahajal, si je mislil, da so morda ti banditi s svojimi dobrohotnimi, od solnce ožganimi obrazi vendarle poštenjaki. Nekaj časa se je sprehajal mimo njih in čakal Misterijo. Ker je pa čas hitel dalje in se usnjene zavese niso odprle, je sklenil pogledati v šotor.

Bil je prazen. Na tleh je ležala Misterijina obleka, njen browning in velik klobuk, ki je spadal k njeni cow-boyski opravi. Vse pa je bilo pooptano in blatno. Po prvem trenutku presenečenja je mladi mož skočil iz šotora in začel spraševati ljudi, toda nihče ni vedel ničesar. Tudi straže niso bile ničesar zapazile. Seveda niso povedale, da so spale, mesto da bi pazile. Na drugi strani pa je bilo nemogo-

če, da bi bila Misterija ali oni, ki so jo vzeli, mogli zlesti preko navpičnih skalnatih sten, ki so obdajale prepad. Dogodka ni bilo mogoče razložiti. Končno je star stezosledec, imenovan Andres, razložil položaj v par besedah.

— Necoxtle ni videti, je dejal. Indijanez je izginil obenem s senoro. Stvar je jasna kot beli dan: Necoxtle nas je izdal.

Nihče ni ugovarjal, izdajstvo Indijanca je bilo sedaj očividno.

— Tovariši, je zaklical Kennedy z gromskim glasom, osvoboditi moramo našo poveljnico. Ona edina pozna skrivnost zaklada. Računam na vašo iskrenost in vaš pogum! Vsakemu, ki me spremlja, dam nagrado sto piastrov, če rešimo senoro.

Ta imenitna ponudba je premagala vsako premišljanje.

— Predvsem moramo iz tega prepađa, je nadaljeval Američan. Izdajalec Necoxtle nas je zavlekel v pravo mišnico. Iz teh skalnih višin bi nas pol ducata Indijancev pobilo s puščicami v nekaj trenutkih, ne da bi se mogli braniti.

Kot bi trenil z očmi, so pospravili šotore, osedlali konje in vsa četa se je odpravila pol milje daleč na vrh griča, čigar obronki so bili porastli z bodičevjem in tvorili zavetje. Tu so se posvetovali. Ker ni bilo mogoče doznati smeri, v katero so Indijanci odvedli Misterijo, je Kennedy sklenil, da si preskrbijo pse. Znano je, da se Indijanci in pred vsem Azteki psov silno bojijo.

Španci so dresirali divje doge za zasledovanje ubeglih Indijancev, in zgodovina nam je ohranila ime psa Berecilla, ki se je bil udeležil več bitk, opremljen z ovratnikom, iz katerega so štrlele železne bodice, in ki so ga pri slavnostih nadomestili z zlatim ovratnikom, okrašenim z rubini. Podaril ga mu je bil španski kralj kot nagrado za njegov pogum.

Od takrat sem so se Azteki silno bali psov. Eden roparjev, imenovan Ignazio, je razložil to posebnost Kennedyju. Zagotavljal mu je, da na vsak način potrebuje ekspedicijo psov, kajti tako bi tem gotoveje prišla do cilja.

Ignazio in Andres sta jahala v divjem diru nazaj v posado, da bi poiskala kakega dobrega psa, med tem ko je ostala četa počivala. Odposlanca sta se vrnila sredi popoldneva in privedla seboj rumenega psa, ki je bil križanec pasme in ki sta ga bila odkrila z Zorrom. Ignazio je trdil, da ima pes izbojen vonj.

Chiquito — tako se je namreč imenoval pes — je bil videti zelo inteligenten, in Kennedy je takoj začel z njim poskuse. Dal mu je vonjati obleko, ki jo je nosila Misterija, in nato so ga vedli k vhodu v prepad. Pes je vonjal semtertja, nazadnje je le našel sled in silil po njem naprej, da mu je Ignazio, ki ga je držal na konopcu, komaj sledil. Jezdec so šli za njim in četa se je naglo premikala dalje preko suhe in zapuščene pokrajine.

Solnce je stalo že nizko nad vrsto ugaslih ognjenikov, ki so se dvigali na obzorju, ko je četa prispela na visoko planoto, preko katere je sunkoma pihal hladen veter. Od ondi se jim je odprl pogled na široko dolino, skozi katero je tekla reka. Na njenih bregovih se je razprostiralo napol podrti mesto: razvaline palač, napol zasute piramide, raztrgani zidovi in oboki in velikanski kameniti bloki. Iz daljave zroč, bi človek dejal, da je velikansko pokopališče. Ta bajna slika izumrlega velikega mesta, ki se je naenkrat pokazala sredi puščave, v zadnjih žarkih zahajajočega solnce, ki je barvalo vse predmete s krva-

vo barvo, je imela na sebi nekaj veličastno strašnega, kar je navdajalo srce z neprijetnimi občutki. Pustolovci so ustavili svoje utrjene konje in molče gledali v dolino.

Velikanski netopirji so frfotali nad podrtimi svetili in edino žalostno lajanje Chiquita je motilo veliko tišino mraka. Nemo so hiteli naprej. Vodil jih je Chiquito, ki je divje vlekel za lanec. Tako je četa prišla v povedano dolino in prodirala dalje po ulicah, polnih razvalin in trnjastega grmičevja.

Strašna tišina je vladala v tej nekropoli. Prekinjalo jo je komaj brnenje nočnih žuželk ali beg plazilcev, preplašenih od peketanja konj na tlaku. Kennedy je priporočal svojim ljudem največjo previdnost, kajti vedel je, da je ta mir samo navidezen in da se lahko Indijanci vsak trenutek pokažejo med kamenjem in obkolijo malo četo.

Chiquito so privezali opek na goščnik, tako da ni mogel lajati, in sklenili so pustiti konje v napol podrti hiši na varnem.

Luna je privetila krvavorde izza skalovja in razlivala svojo žalostno luč na to mestno grobišče. Pes, ki je postajal vedno bolj nemiren, jih je naglo vedel naprej in se naenkrat ustavil pred visokim zidom. Praskal je po zidu in vključ nagobčniku obupno poskušal, da bi zalajal.

— Gotovo so potegnili senoro čez ta zid, je dejal Kennedy.

— Jaz pa sem prepričan, je izjavil Ignazio, da se nahajamo

pred tajnim izhodom, kakršno imajo vsa svetišča. Pes se ni zmotil, le pogledajte, kako divje praska po zidu s svojimi kremplji.

Ignazio je menda trdil resnico. Na povelje Kennedyjevo je začel preiskovati steno na ta način, da je lahko trkal nanjo s svojim nožem. Ko se je dotaknil navidežno masivnega kamna v višini moške glave, je kamen zazvenel votlo. Pustolovci so se navdušeno spravili na delo. S svojimi dolgimi noži so odsekavali malto, da bi izmaknili kamen iz stene, a to je bilo nehalno delo, kajti izredno trdi cement se je dal krusiti le v drobnih delcih. Dve uri sta pretekli brez vidnega uspeha in možje so že postajali nevoljni.

— Kmalu se zdani, je godrnjal stari Andres, in Indijanci nas lahko napadejo prav v trenutku, ko se najmanj neadejamo.

Kennedy mu ni odgovoril. Ravno kar je bil opazil, da se mu ena na zidu izklesanih cvetov vdaja pod pritiskom roke. Prijel jo je čvrsto in porinil z vso silo. Takoj se je ves kamen zazibal in z rezkim udarcem zavrtel. V zidu se je pokazala velika odprtina in skozi to luknjo je prihajal strašen šum, mrtvaško petje in peklenska godba iz globočin zemlje.

— Sam vrag je tu notri, je zarmrmral Ignazio in se pokrival.

(Dalje prihodnjic)

Velicestna proslava prvega maja v Ljubljani

Posnelo iz "Slovenskega poročevalca."

Prvič v svoji zgodovini je slovensko delovno ljudstvo svobodno proslavilo svoj veliki praznik 1. maj. Letošnji prvi maj je bil pravo zmagovalno delovnega ljudstva, delavcev, kmetov in delovne inteligence. V vseh krajih slovenske domovine so bile prirejene v dopoldanskih urah velicestne proslave dela, največja med vsemi in najbolj veličastna pa je bila v Ljubljani. Delavstvo in nameščenci raznih tovarn, podjetij in ustanov so tekmovali, da bi na čim bolj viden način manifestirali in pokazali moč onega ustvarjalnega duha, ki dviga Slovenijo iz medvojnih upoštevanj k novemu gospodarskemu življenju in razmahu.

Že v jutranjih urah so pričele delavske množice iz Ljubljane in okolice polniti ljubljanske ceste in ulice. V posameznih podjetjih in ustanovah so imeli delavci in nameščenci kratka zborovanja, na katerih so govorniki obrazložili pomen 1. maja, praznika dela, pomen prvomajškega tekmovalstva za obnovo in razdelili nagrade udarnikom dela. Kmalu nato so delavske množice v večjih in manjših skupinah, peš in na okrašenih vozovih, pričeli od vseh strani odhajati na določena zbirališča, kjer so se razvrščale v manifestacijski spreved, kakršnega še ni videla Ljubljana.

Štiri dolge ure se je vil spreved manifestantov po vseh glavnih ljubljanskih ulicah od vzhodne strani mesta mimo glavnega kolodvora, po Miklošičevi cesti, Tavčarjevi ulici, Dunajski cesti, do glavne pošte, odkoder je krenil proti Tivoliju, proti Bleiweisovi cesti, mimo tribune, na kateri so bili zbrani člani vlade Ljudske republike Slovenije s predsednikom Borisom Kidričem na čelu, po Aškerčevi ulici, Emonski cesti, Vegovi ulici, čez Kongresni trg, po Wolfovi ulici, preko tromostovja na Vodnikov trg, kjer je bil razhod.

Po vseh ulicah, po katerih se je pomikal spreved tisočev in tisočev, so stale na hodnikih goste vrste občinstva, ki je živahno pozdravljalo manifestante in se pridruževalo njihovem vzklizanju v proslavo 1. maja, dela, maršalu Titu, svobodni Jugosla-

21. septembra, sobota. — Carniola Hive 498 The Maccabees. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

22. septembra, nedelja. — Zenski odsek SDD — ples za v pomoč Primorcem v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

26. septembra, sobota. — Društvo "Spartans" št. 576 SNPJ Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. septembra, nedelja. — Moški klub cerkve sv. Pavla. — Ples v avditoriju SND.

29. septembra, nedelja. — Odbor za postavitev spomenika prireditve v obeh dvorinah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

5. oktobra, sobota. — Društvo "Svobodomiselnih Slovenke" št. 2 SDZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

6. oktobra, nedelja. — Progresivne Slovenke krožek št. 1 ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

6. oktobra, nedelja. — Slovenska ženska zveza št. 50. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

12. oktobra, sobota. — Društvo Slovenske Sokolice št. 442 SNPJ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

12. oktobra, sobota. — Cerkljsko jezero SDZ — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

13. oktobra, nedelja. — Federacija SNPJ pevski krožki, koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

13. oktobra, nedelja. — Washington ZSZ — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

19. oktobra, sobota. — Honor Guards SDZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

20. oktobra, nedelja. — Miss Bernice Novak, koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

20. oktobra, nedelja. — 10-letnica krožka št. 3 Progresivnih Slovenk — igra in ples v Slovenskem delavskem domu na Recher Ave.

20. oktobra, nedelja. — Slovenska ženska zveza št. 41 ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

26. oktobra, sobota. — Betsy Ross AFU — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

26. oktobra, sobota. — Carniola Tent No. 1288 The Maccabees Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. oktobra, nedelja. — Dramski zbor "Ivan Cankar". Igra v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. oktobra, nedelja. — 30-letnica društva "Vipavski raj", št. 312 SNPJ v Slovenskem domu na Holmes Ave.

27. oktobra, nedelja. — Waterloo Camp WOW — prireditve v obeh dvorinah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Road.

1. novembra, petek. — State Highway, ples v avditoriju Slov. nar. doma.

2. novembra, sobota. — Društvo "Danica" št. 11 SDZ. Ples v avditoriju S. N. Doma na St. Clair Ave.

3. novembra, nedelja. — Glasbena Matica. Koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

3. novembra, nedelja. — Collinwood Hive T. M. — prireditve v obeh dvorinah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Road.

9. novembra, sobota. — Društvo Slovenec št. 1. SDZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

10. novembra, nedelja. — Koncert pevskega zbora "Slovan" v S. D. Domu, ob 3. uri popoldne.

10. novembra, nedelja. — Slovenska narodna čitalnica. — Proslava 40-letnice v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

10. novembra, nedelja. — V Boj SNPJ — prireditve v obeh dvorinah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

16. novembra, sobota. — Društvo Sv. Ane št. 4 SDZ. Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

17. novembra, nedelja. — Blaue Donau. Koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

17. novembra, nedelja. — Mladinski pevski zbor SDD — prireditve v obeh dvorinah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

23. novembra, sobota. — Društvo Sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

24. novembra, nedelja. — Priredba podružnice št. 106 SANS v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

24. novembra, nedelja. — Pevski zbor "Jadran" — koncert in ples v obeh dvorinah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

27. novembra, sreda. — Društvo "Tiirska vila" št. 173 ABZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

28. novembra, nedelja. — Schwaibischer pevsko društvo. Koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

28. novembra (Zahvalni dan). četrtak. — Pevski zbor "Zarja" Koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

30. novembra, sobota. — Društvo "Jutranja zvezda" št. 37 ABZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

30. novembra, sobota. — Društvo "Jutranja zvezda" št. 137 ABZ obhaja 25-letnico s plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

1. decembra, nedelja. — Združeni bratje SNPJ — ples v zgornji dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

7. decembra, sobota. — Croatian Pioneers CFU. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

8. decembra, nedelja. — Progresivne Slovenke krožek št. 1 ples v zgornji dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

14. decembra, sobota. — Društvo "Comrades" št. 566. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

15. decembra, nedelja. — St. Joseph Cadets — Ples v zgornji dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Road.

22. decembra, nedelja. — Slov. šola SND. Božičnica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

22. decembra, nedelja. — Ples v pomoč stari domovini v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

25. decembra, sreda. — Socialistični klub — ples v zgornji dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Road.

28. decembra, sobota. — Maccabees Red Jackets Team. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

29. decembra, nedelja. — Klub slovenskih žena — ples v zgornji dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

31. decembra, torek. — Silvestrov ples pevskega zbora "Jadran" v obeh dvorinah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

31. decembra, torek. — Slovenski narodni dom in Klub družtev SND. Silvestrov večer v obeh dvorinah SND.

1947

4. januarja, sobota. — Društvo Napredne Slovenke št. 137 SNPJ Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

11. januarja, sobota. — Glasbena Matica. Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

18. januarja, sobota. — Društvo sv. Vida št. 25 KSKJ. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

25. januarja, sobota. — Društvo "Clairwoods" št. 40 SDZ Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka

1146 E. 61 St.
HE 2730

KADAR RABITE zobozdravniško

oskrbo

POJDIITE K ZANESLJIVEMU ZOBODRZAVNIKU
Naš urad se nahaja na enem prostoru že 25 let. Za prvi obisk ni treba določiti časa — pridite kadarkoli — pozneje pa se bo delo, kakršnokoli želite v zobozdravniški stroki, izvršilo ob času ko vam bo najbolj prikladen.

PRVOVRSTNO DELO PO ZMERNIH CENAH, VAM NAPRAVI
DR. J. V. ZUPNIK
6131 St. Clair Ave.
v poslopu North American banke
VHOD NA STRANI E. 62 ST.

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENDicott 0718

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Na ustnih smeh, solze v očeh od radosti

Mrs. Mary Konestabo, 19808 Arrowhead Ave., je prejela še eno zanimivo pismo od sestre Zofije Tomažič iz Huje, okraj Ilirska Bistrica, v katerem opisuje zadnje dni vojne. Pismo je sledeče:

"Huje, 1. maja 1946.
"Draga sestra!

"To pismo Ti pišem na prvega maja. Spominjam se, ko nam je prvokrat zasijalo sonce svobode na to našo izmučeno zemljo, katero smo pričakovali dolga in dolga leta. Snoči je minilo eno leto, odkar smo poslušali na vrtu grmenje topov v daljavi ter gledali bliščeče rakete. Tam v daljavi, zadaj za Snežnikom smo opazili vse tri barve naenkrat, rdeče, belomodre. Spominjalo nas je in smo dejali, tam so gotovo naši. Kmalu bo svoboda, kmalu bomo rešeni.

"Trepetali smo, kaj da bo, ako Nemci prodorejo do nas, kateri nas znajo vse poklati, kar so nam še prej obetali, da nas bodo vse pomorili, da bo vedela Primorska, da kdaj so šli oni iz nje. Nemci niso imeli časa to narediti, morali so preje bežati. "Ko je naša zmogovita armada prodirala proti Ilirski Bistrici, je vse bežalo: Nemci, četniki, domobranci in ves vrab. Blisko-vito so šli naši tanki proti Trstu. Ljudje so jim pa metali cvetje in zelenje. Partizanske čete pa so šle po vaseh, kjer so jih tudi ljudje sprejemali s cvetjem in zelenjem.

"Ganljivo je bilo, draga sestra. Da, z ustmi se je človek smejal, obenem pa so mu solze tekale iz oči od radosti, da kaj smo doživeli po tolikem trpljenju in preganjanju. Pripravljale smo gorke hrane za izmučene borce, ker nekateri že štiri dni niso imeli gorke hrane v sebi.

"Vojaštva je bilo vse polno po Brkinih. Tri dni kasneje so pa odšli. Na 6. maja so se zopet začele naše čete vračati. Mislili smo si, kaj to pomeni? Mora biti že nekaj posebnega. Na 7. maja je že začelo grmeti, tako da se ni poznalo, ali je grom ali bučanje. Samo artilerijo se je razločilo. To je trajalo od 7 do 9 ure zjutraj. Ob 11 uri je pa vse ponehalo, nastal je mir.

"Naše ranjence smo pa vse tri dni vozili iz fronte mi drugi z našimi vozovi, do varnosti, kjer so prišli z avtomobili jih sami partizani iskati in jih odpeljali naprej v bolnišnice. Potem so 14 dni Nemce pokopavali.

"Moj hčerka Francka je šla precej drugi dan tja gledati. Pripovedovala je, da koliko Nemcev da je videla, katere so partizani stražili. Takrat so bili Nemci že krotki, kakor jagenjčki. Vpraševali smo se, da kam je šel njihov ponos in aroganca. Nemci si niso kaj takega mislili. Sedaj vidijo, kaj se pravi iti ropati v tuj vinograd.

"Ravno tako poparjeni so hodili Italijani po razpadu Italije. Kleli so Mussolinija in pljuvali nanj, da kaj jih je zapeljal v tujo zemljo, da morajo sedaj bosi hoditi domov pa še v strahu, ker so se bali Nemcev, da jih pobijejo in ujamejo. Partizani so jim kazali varno pot in tudi mi.

"Pripoznali so sami, da vsak narod je vreden svoje zemlje in da ni bilo treba njim hoditi po naši zemlji. Torej, vidiš, kaj smo doživeli v tem času. Ko bi Ti hotela podrobno popisati, bi bilo treba knjige, ne pisma.

"Danes pa je vse šlo iz cele Primorske na proslavo naše armade v Trst. Jaz ne vem, koliko bo tega naroda. Samo telovadcev bo nad 10.000. Ko sem bila jaz v Bazovici pri odkritju spomenika Bidovcu, Marušiću, Va-

lenčiču in Milošu, nas je bilo 80.000. Bilo je vse naloženo z ljudmi, da po nekaterih krajih ni bilo mogoče skozi iti. Drugega se ni videlo kakor samo glavo ob glavi in zastave.

"Kaj bo moglo biti pa danes v Trstu? Ko je prišla mednarodna komisija v Trst, sem se ravno nahajala v Trstu. Ko bi Ti videla, kakšno je bilo. Iz roba na rob se je lahko čitalo: "Živel Tito!" "Živela Jugoslavija! Zahtevamo priključitev k

Brat piše o svojem življenju

Mrs. Mary Tomšič, 1227 E. 175 St., je prejela sledeče pismo od svojega brata Slave Slaveca iz Knežaka:

17. aprila, 1946

"Draga sestra!

"Po dolgih, težkih in krvavih letih se Ti prvič oglašam s par vrsticami, s katerimi Te najljepše pozdravim, enako Tvoje-ga moža Jakoba in celo družino. Sporočam Ti, da se nahajamo doma na dopustu za 10 dni, ravno sedaj za Velikonočne praznike, da jih bom praznoval v miru in v svobodi na svojem domu, ker nisem bil pet prešlih Velikih noči doma.

"Sedaj hvalabogu smo pregnali fašizem in vzdignili našo zastavo nad našimi milimi domovi, zastavo, po kateri smo celih 25 let hrepeneli.

"Draga sestra, doma sem res, ali vse je pusto in prazno. Težko se mi vidi, ker ni več Štefke in Vinkota. Ona dva sta žrtvovala svoji življenji in mučeniško umrla za našo svobodo. Posvečena so njihova telesa s krvjo, prelito v borbi proti terorističnemu fašizmu, kateri je sedaj strit.

"Sestra Štefka je bila do smrti pretepena od Nemcev zaradi domačih izdajalcev. Brat Vinko

Uspehi prvomajskega tekmovanja v Jugoslaviji

Ponatis iz ljubljanskega mesečnika "Tovariš"

Prvomajsko tekmovanje je zajelo vse delovne sloje. Pri njem sodelujejo vsi trije sektorji našega gospodarstva. Nepomenjeni delovni polet odseva v živopisanem mravljišču proizvodnega ritma, v nenehnem brnenju traktorskih motorjev, v vedri pesmi vneti oračev. Iz tega edinstvenega optimističnega de-

Jugoslaviji! Tukaj smo Sloven-cii!" In še raznih drugih napisov. Premišljevala sem, kako je mogel ta narod vse to napraviti. Vse je bilo v krasnih slavolikih, vse v zastavah: slovenskih, jugoslovanskih in ruskih, tako da je bilo kar za gledati.

"Prisrčno se Ti zahvaljujem jaz in moja družina za vse Tvoje dobrote. Vidi, sestra, da lačnemu se prileže vsak mali kosček kruha. Mojo družino si veliko okrepčala. Še v prvi svetovni vojni si sama videla, kako smo bili izčrpani z obleko in obvalom. Kaj pa šele sedaj, ker so nas tako razdejali.

"Končno prejmite stotere srčne pozdrave Ti in Tvoja družina od Tvoje hvaležne sestre, "Zofije Tomažič."

je bil od začetka v partizanih in se je boril pri Beogradu še januarja 1945. Kot vidim iz tega žalostnega poročila, ga ni več med živimi.

"Draga sestra! Sedaj Ti hočem površno popisati, kje sem bil. Najprvo v mesecu januarju 1941 leta so me Italijani poklicali v Sicilijo. Bil sem v mestu Palermo. Ko so Amerikanci in Angleži zavzeli Sicilijo, so me zajeli in odpeljali v Afriko. Bil sem v Tuniziji, Bizerti, Boni in Alžiru pri avijatikah za šoferja pri angleški armadi.

"Potem, čez par mesecev je prišla Titova misija in smo stopili v Titovo vojsko. Leta 1944 v oktobru pa smo odpotovali v Jugoslavijo. Do Dubrovnika smo prišli z ladjo, potem smo šli čez celo Črno goro k nogam do Beograda. V Beogradu pa smo bili razpredeljeni po edinih. Jaz sem šel v Novi Sad, od tam pa na Sremsko fronto.

"Tako sem Ti samo površno opisal, kot sem hodil. Ako bi Ti hotel vse opisati, bi bil cel roman, kar sem preživel v tej strašni vojni. Kljub vsemu sem hvalabogu še živ in zdrav. Istotako tudi mati, oče in Tone, smo vsi pri dobrem zdravju. Vas najljepše pozdravlja Tvoj brat, "Slave Slavec".

merih se je pokazalo prenizko postavljane delovne norme, tako da jo je mogoče z lahkoto zvišati za nekaj odstotnih desetih.

Tudi so še primeri, kjer sploh ne razpravljajo o uspehih in pomankljivostih v izvajanju tekmovanja načrta. Povsod ni evidenc glede vsakodnevne izpolnjevanja delovnih, proizvodnih obvez. Toda te in druge podobne napake se vztrajno odpravljajo. Doseženi uspehi opravičujejo optimistično perspektivo glede novega ustvarjalnega in storilnostnega poleta v našem gospodarstvu, ki še ni bilo postavljeno pred naloge tako ogromne obsežnosti, tako množičnega značaja in tako dosledno izpeljane načrtne sestavnosti.

V nekaterih proizvodnih področjih so dosežani uspehi kolikor toliko že znani. To velja predvsem za eno najvažnejših področij—rudarstvo. Rudarji v Zenici so pozvali k prvomajskemu tekmovanju delavce in nameščence vseh rudnikov Jugoslavije. Do 1. marca so presegli bosanski rudniki proizvodni načrt za 13,05%. Z najlepšim uspehom se lahko ponašajo rudarji v Kaknju. Naj pripomnimo, da so prispevali rudarji bosanskih rudnikov 26,189 prostovoljnih delovnih ur.

Še boljše uspehe so dosegli rudniki v Sloveniji, ki so presegli proizvodni načrt za 19%. Prvačijo trboveljski rudarji, ki so prekoračili tekmovalni načrt za 32%. Razen tega so izkazali znatni prihranki v materialu.

Rudniki Hrvatske so stoodstotno izvršili v tem času svoj proizvodni načrt. Upoštevati je velike transportne težave, saj so hrvatski rudniki razmeroma zelo oddaljeni od železniških zvez. Zaradi tega se mora oskrbovati prevoz s kamioni do železnice, ki je v primeru vremenskih naplil povezan z dokajšnjimi težavami. Omeniti je, da primanjkuje rudnikom Hrvatske potrebnih tehničnih naprav, ki bi omogočile izboljšanje delovnega postopka ter zvišanje delovnega učinka.

Istrski rudniki so presegli načrt za 6%. Tudi tukaj se opazajo znatne transportne težave. V prvih 20 dneh marca je bila v našem premogovniku prekoračena proizvodnja norma za 36%.

Rudniki Srbije pa so presegli svoj proizvodni načrt za 7%. Tukaj se opazajo težave drugega značaja, ob katerih je mogoče pravilno in pravično oceniti pripriljivi delovni uspeh. Pri srbskih rudnikih so največje težave v pomanjkanju jamskega le-sa, pa tudi zaradi premalo strokovno usposobljenih rudarjev.

Sliko o tekmovalnem poletu v naših rudnikih dopolnjujejo podatki o uvajanju novih delovnih metod, predvsem tako imenovane ciklične sistema.

Tekmovanje si je utrla svojo uspešno pot tudi v izvedbi pomladnega setvenega načrta. V tem pogledu so znani nekateri konkretni podatki iz FLR Hrvatske. V osiješkem okrožju je predvideni načrt že 52% uresničen, v okrožju Karlovac 22%, v zagrebskem okrožju 16%, v okrožju Lika 12%, v daruvarskem okrožju 10%. Iz drugih okrožij podatki še niso znani, vendar bo do natiska te številke "Tovariša" proizvodni odstotek prav gotovo visoko poskočil.

Tekmovanje se je odlično izkazalo tudi na kulturnoprosvetnem področju. Odprtih je bilo v vseh ljudskih republikah nešteto kulturnih domov. Organizirane so bile številne kulturne prireditve, ustni časopisi, predavanja, gledališke in filmske predstave. Dobri uspehi so bili doseženi tudi v pobijanju nepismenosti. Kot primer navajamo podrinjsko okrožje, kjer je bilo konec januarja 222 analfabet-skih tečajev s 6,703 tečajniki, dočim je bilo konec februarja že 411 tečajev s 13,968 tečajniki, katerih število se je potemtakem v enomesečnem razdobju podvojilo.

Iz naše Ljudske republike bi omenili dvig proizvodnje vegetabilnega usnja v tovarni "Indus" za 35,13%, dočim je bila v pikeriji zvišana proizvodnja za 37,86%. Državna gozdna uprava v Slovenjgradcu se lahko ponaša z 12% zvišano proizvodnjo, papirnica na Sladkem vrhu pa s 6,50% zvišano proizvodnjo v papirnici in s 66,2% v lepeknari.

Uspešni potek prvomajskega tekmovanja pa ima svoje odmeve tudi v nujni pomenitvi posameznih proizvodov. Tako je znižala tovarna "Graner" v Čakovcu ceno svojih proizvodov za 30%, Založbeni zavod Hrvatske celo za 50%. Na splošno lahko rečemo, da je omogočila smotrno izvedena racionalizacija proizvodnega postopka v lesni industriji 50% pocenitev proizvodnje, na ostalih področjih pa 30%.

Važna postavka v izvajanju prvomajskega tekmovanja je varčevanje z materialom. V tem pogledu so bili doseženi znatni prihranki. Vzglede prizadevnih varčevalcev prožijo med drugim železničarji FLR Hrvatske, ki so privarčevali 30% mazil in kurjavnih sredstev.

Če je govora o zmogovitem poteku prvomajskega tekmovanja, ne moremo mimo ugotovitve, da je dalo tekmovanje v vseh šestih ljudskih re-

publikah ogromno število udarnikov, izumiteljev, iznajditeljev in konstruktov. Tako je zvišal strojni delavec Djoka Jovanović v beogradskem mizar-skem obratu "20. oktobra" svojo proizvodno storilnost za 700%, ki mu je bila omogočena zaradi njegovega tehničnega izuma.

Delavec Šulentić, ki je zaposlen v zagrebski železniški mostovni delavnici, je izumil stroj za izdelovanje vijakov, s čimer je potem lahko dvignil svojo proizvodnjo na 560 %.

Mojster Bratoljub Radocanović v beogradskem obratu "Pan- cer" je zvišal proizvodnjo za 500% in skrčil obseg odpadkov za 90%.

Orodjar Tomo Vrbaški, ki je zaposlen v državnim industrijskem podjetju "Proleter" v Beogradu, je povečal svojo storilnost za nad 400%.

Tudi udarnice kažejo svetle primere ustvarjalne volje in uspešnosti. Tako je Jelica Kruhonja, ki dela v zagrebski tovarni "Pamuk", prva pričela sočasno uporabljati štiri stroje. Dolej je bilo v Beogradu in Zemunu nagrajenih v okvirju prvomajskega tekmovanja 140 delavcev in delavk, dočim jih je bilo mnogo drugih deležnih pohvale za njihove izredne uspehe v povečanju delovnega učinka in proizvodnosti. Njihov svetli primer bo topla izpodbuda vsemu delovnemu ljudstvu, njihove de-

lovne izkušnje pa bodo primerno napotilo za nove uspehe.

Tudi Slovenija ima svoje udarnike, izumitelje, ki so se uspešno vključili v prve vrste naše delovne fronte in ki jim bomo še posvetili svojo pozornost. Naj na kratko pripomni-mo, da so se v tem pogledu sijajno izkazali jeseniški kovinarji, ki so izdelali že 115 predlo-gov, od katerih je pretežna večina uporabnih. Vzglede jeseniških kovinarjev bo nedvomno izpod-budil tudi delavec in nameščenec v drugih obratih k organiziranemu izboljšanju proizvod-nih sredstev in nove organizaci-je dela.

Na vsak način predstavljajo dosežani uspehi zdravo, solidno podlago za izpolnitev enega izmed prvih ciljev našega gospodarstva, to je ustvaritve pogo-jev za zagotovitev ter izpopol-nitev predvorne proizvodne mo-či in storilnosti.

Dr. Frahe Vatovec.

V človečanski namen, za otroško bolnico v Sloveniji, lahko oddaste vaš namenjeni delež tudi v uradu "Enakopravnosti."

NAPRODAJ JE

zidano poslopje; ima dvojce stanovanj in dve trgovini. Istotam se proda prešo 3/4 tone, na zobčasta kolesa (gears) in 8 rjuh, 5-6"x5-6". Poizve se podrobno sti na 506 E. 152 St., zgoraj.

SNAZILKE

za urade v downtown poslopju 6. zv. do polnoči; stalno delo. Zglasite se pri predelavci (forelady) Rose Bldg., Prospect in E. 9th St., po 6. uri zvečer.

Al's Radio & Electric Service

1011 East 64th Street
Albin Zbacnik, lastnik
Popravljamo radio aparate in električne predmete
Prvovrstno delo in točna postrežba

JOHN ZULICH INSURANCE AGENCY

18115 Neff Rd., IV 4221
Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno za- varovalnino.

Proda se

hiša za 2 družini; 5 sob vsako stanovanje; fornec in velik lot; oboja stanovanja sta nanovo dekorirana. Hiša, ki se nahaja na 1119 E. 71 St., je prazna in se lahko takoj naselite. Za podrobnosti pokličite HE 5566.

TEŽAKI ZA TOVARNIŠKO DELO

Stalno delo—40-urni teden
Dobra plača od ure
VALLEY MOLD & IRON COMPANY
3900 E. 91 St.

ŠIVALNE STROJE POPRAVIMO

Mi kupimo in popravimo stare šivalne stroje.—Pokličite
ALLIANCE SEWING MACHINE
15823 Arcade Ave. KE. 5557

VAŠI ČEVLJI

bodo zgledali kot novi, ako jih oddaste v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 St. Clair Ave.

Ženske za

splošno delo v pekarni
Plača od ure poleg nadurnega dela, štiti zgodaj zjutraj in popoldne; damo uniforme; dobre delovne razmere in prilika za večjo plačo; počitnice s plačo bolniška podpora, zavarovalnina in hospitalizacija. Intervjuj na 9 do 3 vsaki dan, razven ob sobotah in nedeljah.

A & P BAKERY
3430 Croton Ave.

CORN FOR ITALY . . . Shipment of corn being loaded for Italy under auspices of American relief for Italy and Church of the Brethren, Elgin, Ill. This is part of more than 400 long tons contributed by American farmers. Italian working people are now rationed with 200 calories of bread per day, the lowest of any of the other countries. In addition to the corn, large shipments of powdered milk have been sent.

MONARCH IS DEAD! LONG LIVE THE REPUBLIC! . . . Italians greeted the death of the Monarchy and the birth of the new republic in various ways. This republican crowd in Milan, Italy, showed its sentiments by making a bonfire of pamphlets bearing the monarchial flag. There were several clashes between monarchists and republicans following election and exile of King Humbert to Portugal.

CHECHNIK LEADER ON TRIAL . . . Gen. Draga Mihailovitch, former Chechik leader, is pictured as he listened to testimony of witnesses during his trial for life on charges of treason and collaboration.

WORLD BANK AIDE . . . Harold D. Smith, Michigan, former director of the budget bureau, who recently accepted appointment as vice president of the International Bank for Reconstruction and Development.

OGLASAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

THE BANK

FOR ALL THE PEOPLE

FOUNDED 1894 FIRST BANKING SERVICE

The Cleveland Trust Company

THE BANK FOR ALL THE PEOPLE